

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, vasárnap, július 17

Tizenegyedik évfolyam.

A TANUSÁG.

Az észak-amerikai gazdasági képek, a melyeket Oetken után közlünk lapunkban, igen sok érdekes tanúságot rejtenek már csak azon oknál fogva is, mivel az amerikai nagyban való gazdálkodás viszonyaira nézve rendkívül hasonló, ha nem is az erdélyi, de legalább a királyhágóntuli gazdasági állapotokhoz.

Amerika megveri gépeivel és egyéb iparcikkjeivel Angliát, az anyaországot s legújában veri gabonájával Európa Kanaánját Magyarországot. Csaknem a hihetlenségek közé tartozik, hogy a világ másik felén fekvő Amerika képes legyen a mérhetlen távolságon keresztül versenyezni velünk, egy olyan talaj terményei által, mely minőségre nézve Oetken leírása szerint nem sokban különbözik a magyar Alföldtől.

E talányszertlenségnek a most említett író nagyrészt megadja nyitját és e kulcs olyan, melyet a magyar gazda is, legalább részben, alkalmazhat. Ezek közé tartozik legelső sorban az amerikai megfoghatatlan munkaképesség és munka-beosztás. A mint például tegnapi számunkban idéztük, egy 68 éves agastyán 160 holdas birtokát, melynek minden talpalatnyi területe művelés alatt állott, 360 gyümölcsfáját, zöldséges kertjét, 3 lovát, 6 fejűs tehenét, 10 darab fiatal marháját, 20—25 sertését egy maga kezelte, művelte, nevelte nejjével és két leányával. Csupán a nyári hónapokban vett magához egy segéd munkást, s kizárólag a kéve-kötéshez és csépléshez alkalmaztattak külön felfogadott munkások. Szinte hihetetlennek látszik, ha nem az alapos német tudós mondaná. Természetesen minden jónak kutféje a rendkívüli szorgalom alapja e jelenségeknek. Az amerikai nem rustelli a munkát, értvén alatta, hogy nem is szűgyenli azt. A mezőgazdasági nap számosnak mindig lévén kilátása annyi jóvedelemre, mint bármely amerikai tudósának, az emberek ebből kifolyólag teljesen egyenlők, s bármiféle munka, ha becsültelesen van végezve, egyenlő értékkel bír, s kivétel nélkül egyforma tiszteletet követel.

Mint hogy kevés a munkáskéz és drága a napzsám, a dolgos nép a lehető legnagyobb technikai tökélyre vitte azt, hogy minél rövidebb idő alatt minél többet végezzen. A munkás mozdulatjai és kezefogásai annyira összeválnak társaiéval s oly gépies gyorsasággal folynak le, hogy a percszámra kiszabott idő alatt a munk

A KELET TÁRCZÁJA.

A marosvásárhelyi politikai összeküvés és színészet 1851.

(A marosvásárhelyi történeti nök. — Az első magyar tragika (Kántorné). — Pósa színtársulata. — Décsi Zsigmond, Pósané, Harányiné, Barna, Dombi, Gyöngyösi, Doboziné, Eránosz, az erdélyiek Rosciusa. — Magyarok újabb Gálgojtája.)

(Folytatás.)

Halm Vadonfiában Ingomárt inkább hangcsüörtetéssel adta, mint jellemzetes egyénítéssel s csak gyönyörű hangorganuma melegségének köszönhet, hogy kiállhatatlanná nem vált és teljesen színfalfszaggató üres hangu kiabálólva!

Külső alakja sem vágott Ingomárt dáiás alakjához, de azért ebben is hatást gyakorolt és kis természetével eléggé tudott imponálni. Okos, apró szemével is végtelen sokat fejezett ki s maga is értelemmel, az erős ajkmozgás és csontos arccsal, beszélő világosságba állította, rajzolta a benső mozzanatokkal, melyek kerekded és nyugodt gesztikulációival, plasztikájával, minden színt festeni bíró hangecsetelésével, tökéletes összhangzásban voltak. Híres volt még mint Percival is Griseldisben, (ebben Pesten is föllépett) s a mint kis alakjának széles mellkasában az indulatok lelánczolt oroszlna hánykódott, igazán részvétet gerjesztő télelmessé vált; Ginevra legyőzötése után pedig, oly tulhatalmas, oly világos szóló erejű, mintha a mindent elseprő tengerrek hullámjára csapott volna ki kebléből! „Hangozzátok Pendenys szelei, hogy a legyőzöttet Ginevra térdel a szénégető lány előtt” kiáltotta egy a végtelenségbe, akár a végítélet barsonjai szólottak volna a sírok megnyitására! Ily reme-

kás valódi géppé lesz és egy közülük sokkal többet végez, mint több európai egybevéve. Minthogy pedig a henyelés az, a mi valakit megszűgyenit, a munka pedig csak megtisztel, a földbirtokos bármily gazdag legyen, versenyt dolgozik napszámosaival, s a mint velük munkálkodott, egy asztalnál velük étkeznek.

Igy aztán tekintetbe véve még azt is, hogy az amerikai a mit csak lehetséges, gazdaságában géppel végeztet, könnyű a meggazdagodás és az olyan termény előállítás, mely a világ összes productumaival versenyezhet.

Nálunk bezzeg másként állanak a viszonyok. Az erdélyi részben például egy olyan gazdaság, mint a milyet Oetken említ, egy nagy uri családot van hivatva fenntartani nagy cselédséggel, sok felfogadott munkással. A földbirtokos osztály történelmi időktől fogva dolgosokra és nem dolgosokra, urbágyokra és urakra osztott fel. Az ur má is pipázgatva elnézi a dolgosok működését, az urasági asszony pedig aligha meglejté a teheneiket, vagy adna abrakot a lónak, mint azt a leggazdagabb kisasszony is teszi az amerikai farmon. Az ily gazdaság házi lánya a városban zongorázni és francziául parlirozni tanul; az urfi valamely drága intézetben jogásznak készül; a nagy számú cselédség éjjel-nappal, télen-nyáron fogyaszt, s a sok napszámos rosz munkát végez. Mindez pedig óriási kiadásokat igényel, a mit a föld erejének s a drágán és lustán dolgozó napszámosoknak kell huzniok. Csoda-e, hogy a külföldi verseny, a mely elől többé el nem zárkozhatunk, nem enged akkora jóvedelmet, hogy a nagyuri család minden tagja, s a körülötte sürgölődő nagy számú cselédség megélhessen belőle? Csoda-e, ha a földbirtokos osztály folyton a gazdaság romlásáról s a jóvedelem apadásáról panaszkodik?

Az aristocraticus fokozatoknak a munkában épen úgy lejárt ideje, mint a születési aristocratia. Az új idők új követelményekkel lépnek fel, s mitovább nagyobb odaadást, kitartó ernyedetlen munkát követel minden életpálya.

A király augusztus 25-én utazik Tropaubá a sziléziai hadgyakorlatokra, s onnét jó aztán Miskolcra. — A sziléziai hadgyakorlatra tizenhárom, a magyarországra tizennégy nap van szánya.

A horvát tartománygyűlési képviselőválasztások szeptember hó 25-dik napjára irattak ki.

keléssel adta Moor Károlyt is! Még igen szeretete Mazeppát is játszani, melyet aztán szerencsére a czirkuszok vettek el a színpadtól. Zrinyit és Soliman eszászart fölvaltva játszotta s mindkettőben jeles volt; Szapáryban Hamzsabégását senki sem tudta oly vérengző vonásokkal és jellemző egyénítéssel megalkotni; halálos küzdelem a méreg hatása alatt s utolsó vonaglása, oly realisztikus volt, hogy gyengébb idegzettétek nem nézhették e kínos haláltusát s ő a különben kitűnő esztétikus is azzal mentegette az eszménytől eltávozó eme haldoklási processust, hogy a közönség a törökökben az osztrákokat tekintvén, maga is ilyesül érzi magát a vérengző Hamzsabég szerepében, tehát ezért kinosztatja meg végperczében egészen körhazilag.

Már ez időben is foglalkozott a drámairással, bár szerencsétlenül; egykettővel jutalomjátékaira próbált is szerencsét, de mindig siker nélkül; aztán csak titokban írogatott és a cizmeit nem írta rá; társainak jelenéseket olvasgatót föl darabjaiból és a dialogok emelkedett soraiból drámai erő sugárzott ki s hivatott főre vallott; ám nem volt elég türelme tárgyat dolgozni s csak bortól hevülten tilt rövidre az asztalhoz, hogy papírra tegye röppenő gondolatait, melyek aztán összefüggés nélkül mozaikká lőnek s egy drámája sem volt egész, nem volt szervesen egységes.

Több drámájával pályázott és de babér, sőt dicséret nélkül s czímet elítélve, csak zsörtölődött az akadémikusok bírálata fölött!

Marosvásárhelyt igen szerette, a minthogy a marosvásárhelyiek is nagyon szerették őt!

Örkösen égő szíve, lángolt a nőként s nem egy költői szép ábrándja volt a széky nök között, kikhez titokban verseket is írt. E szerelmi ábrándok csak fokozták művészetének

Az osztrák-magyar ván-conferentiának az általános vámtarifa netáni reviziója tárgyára vonatkozó tanácskozása csak több hét múlva fog esetleg bekövetkezni, mostanra ily tanácskozás nincs kilátásba véve.

Bosznia és Hercegovina hierarchikus szervezése, mint Rómából jelentik, ismét elnapoltatott, s az így végleges rendezése csak szeptemberre várható.

Boszniából és zakunmet bevándorlásokat jeleznek. A tartományi kormány eddigéig ugyan vajmi keveset tett a telepítések megkönnyebbitésére, mindazáltal a tartományba érkezé idegenek a talajt s a gazdasági föltételeket eléggé kecsesgatóknak találják. Ellenben a jogszolgáltatási és közigazgatási viszonyok legkevésbé mutatkoznak előnyösnek. — Utóbbi időben Oldenburgból és Meklenburgból több telepítvényes érkezett Boszniába s már vételi szerződéseket is kötöttek a földbirtokosokkal. A németek nemcsak munkakedvet hoztak az új földre, hanem családonként átlag 20 — 30 ezer márk tőkét is, azonfelül még gazdasági fölsereléseket és gépeket. A mohamedánok — mint a tudósító írja, — általában meg tudnának békülni a telepítvényesekkel; ellenben a katolikusok és görög-keleti népeség ferdén néz a jövevényekre. Boszniában különben nagyon észrevehető a telepítvényesek hiánya.

Bismarck herceg összejövetele Haymerle báróval, mint a „Köln. Ztg“-nak jelentik, ha egyáltalán létre jön, arra fog szorítkozni, hogy ez utóbbi Kissingenben látogatást fog tenni, a mire nézve azonban még semmi sincs megállapítva. A német császár találkozása Ferencz József uralkodóval, a jövő hó közepe felé, valószínűleg Salzburgban fog végbemenni. Rezső trónörökös és ifjú neje szintén Salzburgban lesznek.

A szászok tüntetése Erdélyben. A lipcei „Gartenlaube“ szerkesztője, Hoffman Frigyes, felszólította a lap olvasóit, hogy az erdélyi szászokat német könyvek bekltdése által támogassák. E felhívás, ugy látszik, nem hangzott el a sikertelenség s a szász demagógok most eszközökkel bírnak, hogy büntetésre méltó agitációjokat az iskolákba is átplántálják. Mint egy szebenai lap írja, Németország legkülönbözőbb vidékeiről, Berlinből, Lipceből, Mülhausenből Thüringiában, Freibergből és Reichenbergből Sziléziában, Mainzban és Düsseldorfból érkeztek könyvek Nagyszébenbe, melyeket az adakozók, többnyire fiatal leányok, sokszor a legmeghatóbb sorokkal kísérnek. E könyvek szétosztására az így több barátja vasárnap júl. 10-én Nagyszébenből Talmács szász faluba ment. Delután négy órákor kezdődött meg az ünnep

hevét és boldog volt, ha ábrándja tárgyának játszhatott. Minden komoly mellett megvolt benne is az a színészi büszség, hogy a kortina-lyukon nézegette, ha ott van e ideálja s ha látta, talán még jobban jót is!

Kántor Gyuszt nem szerette, mert bántotta, hogy mellette őt Décsi bácsinak kezdték nevezni s művészet érdem nélkül már korszoruzzák. Nem is maradt hűsvétlen tő a Pósa társulatnál; Udvarhelyre és a kisebb széky városokba távozott, más színtársulatokhoz.

Pósa kitűnően szakértő fiatal színigazgató volt, és mint intrikus, már is művészi hírből állott.

Több erőteljességgel és inkább vastag vonásokkal, mint metsző éllel játszott az intrikumokat, de azért sohasem volt durva; az intrikum karaktereket játszóik ama fajtájából való volt, a kikből a Megyeri iskolája után Tóth József is kikerült és aztán a művészet magas fokára szállt. A Fancsi intrikuma könnyed, finomabb és metszőben éles volt, amit senkisé meg tudott eljáratítani vagy csak megközelíteni is; ám azok az ő vastagabb, nehezebb intrikumaiakkal, ha nem is voltak tartalmasabbak, de több drámai sulyal bírók valának.

Fancsi nem tudott megbirkózni Moor Ferenczel, Klot Frohloval stb., a Tóth és Pósaféle intrikusok meg remekeltek e szerepekben; a Fancsisták inkább salonintrikusok voltak, kik e mellett mesterileg alakították a Megyeriféle hagyományos típusokat, különösen a Kisfaludy genre alakját, melyeket aztán Szigligeti és mások is rajzoltak műveikben.

Kittnő drámai szende színész volt Pósané s a színpadon érdekes arczával, két fekete égő szemével, melodikusán zengő kis hangjával, közeptemének karcsúságával az Eszmeráldák,

pélyes szétosztás Talmács községének evangélikus templomában. A község iskolás gyermekei, fiúk és leányok, mintegy 80-an, közvetlenül a templom körüla előtt állottak fel ünnepöl ruhában. A mögöttük levő helyeket a gyermekek szülei, ugyszintén a falu más lakói és vendégek a szomszéd Sellenberg községből foglalták el. A templom sűrűn megtelt. Kleinrath József plébános néhány bevezető szava után, a ki az összejövetel indító okát tudtul adta, dr. Wolff Károly nagyszébeni lapszerkesztő, egy az iskolás gyermekekhez intézett beszédben mintegy ezeket mondta:

„Évről évre sok ezer német vándorol ki a népes Németországból, hogy másutt, keleten, Észak-Amerikában, Dél-Braziliában, Dél-Afrikában és Ausztráliában német szorgalommal új hazát alapítson magának és a német munkának tisztos emlékeket állítson. Mindama németek, a kik az egész föld kerekéségén szétoszorva vannak, — több mint 60 millió, csak a német nyelv kötelekével vannak egymással összefüggve. A régi erdélyi szászok is 700 év előtt kivándoroltak a német anyaországból és délkelet felé az erdélyi hegységek közé vonultak, hová magyar királyok hívták őket, hogy a magyar birodalom határait ellenséges betörések ellen biztosítsák. E feladatot fényesen teljesítették. A mocsárokat kiszárították, az őserdőket kiirtották s azok helyén most hullámzó rozsvetések, barátságos falvak és ipartűz városok emelkednek. — Talmács egyike a legrégibb telepítvényeknek. Az erdélyi szászok, midőn Németországból bevándoroltak, ott hagyták ugyan a földet, de nem a német nyelvet; sőt ezt mint legdrágább kincsüket elvitték a Kárpátok közé, feltékenyen őrizték s nemzedékről-nemzedékre átszarmaztatták. S jól tették. Mert ha a német szó e tartományban elnémult volna, akkor az általános összeköttetés a német anyaországgal szétszakadt volna és lustaság és durvaság terjedne el amaz áldott vidéken, melyet német szorgalom teremtetett itt, a kelet kapui előtt és a műveltség és polgárosodás beszélő tanubizonyságaiavál látta el. A német anyanyelv drága kincset megőrizni és zavartalanul fényben átszarmaztatni későbbi nemzedékekre, a csak most érő iskolás gyermekek is hivatják. Nagy-Németországban, hogy e nemzeti feladat teljesítésében támogattassanak, most könyveket gyűjtenek, hogy azok az erdélyi német iskolás gyermekek közt szétosztassanak. E gyűjtött könyvek egy része itt hivatásának átadatik.

E beszéd után megtörtént a könyvek átadása. Először tekintélyes számú könyv nyújtott át az iskolai könyvtár részére; azután a szorgalmasabb iskolai gyermekek, fiúk és leányok közül mintegy harminc ajándékozott meg könyvekkel. A kicsinyek örömkönyvekkel vették át a könyveket és a „köszönöm“ szó nagyon is meghatóan hangzott a gyermekek ajkairól.

Maritanák, Zulimák olvadozó s lágy drámai szerepeiben tudott gyujtani, tapsokra indítani.

Barna a közönségesebb apa színészek niveauján állott, nem csinált, nem rontott, de igen pontos, szorgalmas színész volt, szerepeit hibátlanul tudta mindig és buvárkodott is azokban, de nem volt elég kiveteli ereje, hogy buvárlatainak érvényt is szerezhetett volna.

Dombi híres népdalénekes volt, gyönyörű magas alakkal, bár az örmény fajtából, még is igazi förlümetezett alföldi bicskás kinézéssel, egyik szeme hibás volt, de ez még illett neki és süvegét, pörge kalapját ráhuzva, a színpadról alig volt észrevehető. A népdalokat szépen, nagy melegséggel énekelte s inkább is erre tekintett sulyt, mint a szerep alanyi-lyrai elemére, melyet Füredi sem tudott kiemelni s oszt utánna mentek a többi népszínmű énekesek is, miglen Tamási jött, ki aztán a szerepeknek drámai egyéniségét is érvényre emelte.

Dombynak is megvolt az a rosz szokása — de ez abban az időben ki sem volt kerülhető — a mi Füredit kivéve, minden népszínműben. Kes átká, hogy a korcsmákban és barátságos mulatozások, borozás közt koptatta hangját, s mikorra Pestre mehetett volna, már kántorosan recsegős volt a hangja!

Harányiné, szép színpadi alakai birt s az udvari asszonyságokat, meg a pörlekedő menyecskeket és még a finomabb komikákat is jól adta.

Doboziné a paraszt komikákban és anya szerepekben nyerte meg mindenütt a közönség tetszését.

Gyöngyösi Palya bácsi (most a nemzeti színház jegyárosa) univerzális színész volt és örökké ifjú kedéllyel. A szeretetre méltó nagybácsis kedves alakja, szerelmesek pártfogója nap

Hirdetési díjak.

Egy négyesűg esztiméternyű tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakrabbi hirdetéseknl külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stinbenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 33.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rnd. Moser Publicistisches Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fevőli irodája Budapestben Szerzvetár 3. sz.

Nyitási csihek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

A „lélekemelő“ ünnepély után még Klein Károly képezdei igazgató N.-Szebenből intézett néhány szót a felöltekhez. Kifejtette, hogy az épen most szétosztott könyvekkel csak csekély kezdet tétetett. „A hogy most itt nagy németországi testvéreink szíves részvételének adományaít osztottuk szét, ugy a következő vasárnapon falról-falura fogunk vonulni és mindentűvé elvisszük híret a hű szeretetnek, mely rólunk megemlékezik és mindentűt jó ifjusági és népiratok átadása s szétosztása által fogunk iparkodni megerősíteni németiségünket és ezzel a műveltséget és polgárisodást.”

Eddig a szebeni lap. Mondja még ezután, hogy a magyarok chauvinisták s hogy nem jogok illeti őket Petőfi vadjá: „Valahol a Tiszabátán, élt egy nemzet lomhán, gyáván.”

KÜLFÖLD.

Kraus altábornagy kinevezése alkalmából a csehek ion tulzott követelésekkel lépnek fel, s egy látszik, tulcsigázott reményeket táplálnak. Nem csak a kamara-választások megemelését várják, de a cseh tartománygyűlés felosztatását is, és már előre számítanak rá, hogy az új választások — a katonai helytartóság aegise alatt okvetlen a cseh párt győzelmével fog végződni. A számítás a cseh nagybirtokosok jelentékeny pártjára támaszkodik, kikre a kormány biztosan számíthatni vél.

A bécsi lapok szerint a delegációk október hóban lesznek, mert azoknak egybehívása a magyar országgyűlés megnyitla előtt, lehetetlen.

A porosz pénzügyminiszter állása ismét megszlárdult. A „Nordd. Allgem.“ dementirozza a hírt, mely szerint a miniszter, Bitter, a dohany-monopoliumról becsmérőleg nyilatkozott volna, és e szerint a monopolium bebozátik Poroszországba, de e mellett a községi és szegény terhek semmi könnyítést nem nyernek.

A müncheni választásokra nézve e hó 14-éről írják a bécsi lapoknak, hogy a bajor főváros, mely eddig liberalis képviselők által volt képviselve, most váratlanul az ultramontánok közé jutott. A választások végeredménye ugyan még nem biztos, de az tény, hogy már 190 képviselő választatott meg az ultramontánok közül, tehát 15 tel több, mint a mennyit a 328 képviselő absolut majoritásához megkívántatik. Az ultramontánok legutolsó emberüket is oda vezették a szavazó urnához, mig a liberalis párt azon tagjai, kik a pártnak elveivel és ottani vezetésével nem értenek egyet, a szavazástól visszavonultak, és így történt, hogy az ultramontánok győztek.

A francia nemzeti ünnepély Párisban, a mint azt táviratunkban már jelezttük, a legszebb rendben folyt le. És az általános öröm ünnepély, nem csak a fővárosra szorítkozott, de

pal is, maga is mindig fiatal szível epedő; hires dallos — kivált duetben, szeme, érzékeny szívétől mindig könyben uszó, bort és barátságot kedvelő, de azért mindenkor józan átvissza lélekkel helyt álló kedvelt, becsült apa-színész volt.

(Végo köv.)

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Nyolcadik fejezet.

Az örök szikla.

(Folytatás.)

— Nemde, hogy mindez nagyon furcsán néz ki, szolt szemeit dörgölve Jeremyné, s körül nézett; hanem azt hiszem, hogy két három óra múlva is, csak így nézett volna ki. Nem tudom miért üzött ki az orvos ágyamból, ily kora reggel. Ekkor észrevette férjét a meredély szélel állani, pár lépést tett feléje, s felkiáltott:

— Jeremy az isten szerelméért, ne állj közel e mélység széléhez. Megőrültél ember? halálra ijesztesz. Mindjárt előre buksz, s kitöröd a nyakadat.

Miután az orvos siket volt neje fel-szólására, ez megfogta kabátja szárnyait, s igyekezett elvonni őt a veszélyes helytől, mire Jeremy visszafordult a kérdésre, hogy mi történt, s midőn neje rettegő arczát látta, lassan háralt pár lépést; de a jövő perczben ismét elfoglalta a kevésé biztos helyét.

Az előbbi jelenet ismétlődött, s vég-

az ország minden részében roppant lelkesedésekben nyilvánult. Az egész civilizált világ — úgy véljük — szívesen látja, ha a francziák republikanus államformájuknak örülnek — de mindenesetre szomorú az, hogy ilyen alkalmakkor soha se mulasztják el valamely gyermekes demonstrációval zavarni az örömet, melyet a szabadság felett máshol is éreznek. Ugyanis egészen felesleges volt, véleményünk szerint, ezen alkalommal az ottani elcsassai gyászdemonstrációja az elcsassi szobor előtt. Sajnos, hogy a francziák nem szoktak hozzá, hogy a bevégzett tényekkel szakszerűen, véleményünk szerint, ezen alkalommal az ottani elcsassai gyászdemonstrációja az elcsassi szobor előtt. Sajnos, hogy a francziák nem szoktak hozzá, hogy a bevégzett tényekkel szakszerűen, véleményünk szerint, ezen alkalommal az ottani elcsassai gyászdemonstrációja az elcsassi szobor előtt.

Az ünnepély lejárása után, ismét megindulnak a parlamenti ügyek, a senatus ügyek, a senatus előtt van budget vita, s a kamara, ha csak némileg is megakarna felelni a kormány kívánságának, tárgyalás alá vonná a rendőrtörvényt. A kamara azonban kevés kedvet mutat hozzá, s egy látszik, hogy a Jules Ferry kabinét kérdést kell csinálnia az ügyből, ha annak elintézését keresztül akarja vinni. E mellett úgy látszik, hogy az Andrieux-féle kérdés természetes megoldást fog nyerni. A rendőrtörvényt ugyan is a parlamenti bizottság előtt ocsárolta a reformjavaslatot, melylyel a kormány a rendőrtörvények állását javítani szándékozik. Ezért a minisztertervezet mult kedden formaiszerű megfigyeltet mondott Andrieux ellen, mely talán rá bírja Andrieux ellen, mely talán rá bírja Andrieux, hogy állásáról lemond. Ez igen fényes győzelem lenne Páris municipalis tanácsa számára.

A bulgáriai eseményekre nézve igen jellemző az „Aueh. Allg. Zeitung“ egy cikke, melyben nevezett lap egyik levelezője Slavojkovval, a bolgár vezetők egyikével, folytatott interviút írja le. Slavojkov — így szól a cikk — azt mondá, hogy nem óhajtott segédkezet nyújtani, hogy hazája muszka gazdálkodásuknak váljék színhelyévé.

Inkább elhagyja hazáját, s mint a török hadjárat alkalmával, elmegy Oláhországba s onnan iparkodik hazájának javára lenni. Oláhország lenne az egyedüli állam, hol teljes szabadságot élveznek, s ott szabadon használhat a hazának, mint Kéle-Ruméliában. Sándor fejedelem politikája és gazdálkodása maga magát a az abszurdumig vinni és ha mindama csak a igéreteket, melyekkel a német hitogeti, nem jelszöve, akkor a nép maga megfogja magát szabadság elnyomóitól. A muszka barátság és a nép előszeretete Muszkaország iránt igen erős löket szorvedett. Sándor fejedelem győzött, némely európai nagyhatalom segítette, őt de a nép tévútra van vezetve és rá van szedve, mi Bukarestbe távozzunk, nem csüggedve és a legjobb reményekkel elteve, hogy viszontlátjuk nem sokára, jobb időkben szeretett hazánkat. Majdnem szösz szerint ezeket mondá Zankov a londoni „Standard“ levelezőjének is.

Árverési viszonyok a fővárosban.

Árverési viszonyainkat kinos világításban illusztrálja az Ellenőrnök alábbi közleménye, melyet a tárgy keserves érdekénél fogva, úgy azért is egész terjedelmében közlunk, mert megbecsülhetetlen javaslatokat is tartalmaz.

re, miután a szegény nő rettegése vagy tizedszer felidézve, s lecsapítva lett, annyira magán kívül volt, hogy esengő pillantást vetve Gertrudra, mindenekre kérte őt, vezesse el az orvost azon veszélyes helyről, mint a szegény ember annyira vakmerő, hogy bizonyosan halálát fogja itt találni.

— Nem volna jó ama jobbra kanyaruló kis ösvényre térnünk ott a ház mellett? hozta indítványba Gertrud. Nagyon kedvesen néz ki.

— Valóban kedvesnek látszik, szólt Jeremyné, szép árnyas utacska.

Jer velünk Jeremy, Gertrud s én itt felmegyünk ez ösvényen.

Az orvos egy pillantást vetett azon irányba, hova neje mutatott.

— Ahá! szólt az orvos, ez azon ösvény, melyről a pénzér említett tett.

A fenylt erdőcskéhez vezet. Menjünk fel mindenesetre, s nézzük meg mi van ott.

Gertrud megindult elől, Jeremyné követte, s az orvos képezte az utó csapatot. Mind egyenként mentek, mert csak keskeny gyalog ösvény volt.

Az út nagyon meredeken vitt felfelé s csak keveset haladtak még előre, midőn Jeremyné fáradtság és felhevüléstől lihegve megállt, s kijelentette, hogy képtelen felmenni a tetőre.

Nem is gondolt volna arra, úgy mond, hogy velük menjen, ha tudja, hogy ily irtóztató meredek hegyet kell megmásznunk. Hanem mivel férje, s Gertrud is támogatták lépteit, beleegyezett, hogy még egy kísérletet tegyen, s egy dara-

Árverés volt ma egy kalaputczai házban. — írja az említett lap — Három szobabutora 66 mondhat batvanhat forinton kelt el; zongora 20 ftb. aranyrámasz tűkör 60 kr, karszákek 20 kr-ával stb. Megjegyzendő, hogy a zongora egészen jó állapotban van. Ideje lenne, hogy annak a rendszeres rablásnak, mely az árveréseknél tizetük, az illetékes hatóságok végét vetnék. Az árverezés mind a hitelezőknek mind az adósnak egyenes kárával jár.

Lehetetlen elfojtanunk a fölháborodás hangját. Egy teljes lakás berendezésén adtak tulopot, nevéstés áron; egy szegény, eladósodott család utolsó holmiján, melynek értékét dovalválták öt százalakra. Nem a végrehajtás ellen szóltunk föl. A törvény rendelkezéit respectáljuk, s még az uralom és könyörületesség nemesei érzelmeinek sem akarnánk azzal szemben érvényt szerezni. Ha minden cselekedetünkben a jogviszonyok épsége és rendje ellenére, a szív s a galmozása után indulnánk — gyöngöségünknek sok egyéb érdekünk vallaná karát. De az már határozottan a jogrend és a közjólét rovására történik, ha valamely jogos igény kielégítésének olyan a végrehajtási módja, minő a fővárosban szelvében divatozik. Az az eset, melyet leirtunk, nem egyedül áll. Történik olyan naponként száz meg száz. Létezik Budapesten egész kaszaja olyan embereknek, kiknek nincs egyéb keresetük, mint a mások nyomora. Egész consortiumok élőküdnék itt — pályatövesztett haszon-talan, rovtól életű egyének, kikkel szoba állni átal a tisztességes ember — s a kik rajként el-lepik az árverezési helyeket, hogy vigyorgó kárörömmel, ördögi kapzsisággal, szemtelen tolokodással segítők megadni a szerencsétlen családok anyagi jólétének sirját. Tisztességes árverező nem léphet az ily helyre — pedig vajmi tüdőse volna, ha az árverezés nem engedtetnék át a rablóhadnak. Mert valóságos rablás a mit elkövetnek. Az árverezőndő tárgyakért — mintán csaknem monopoliumuk van — oly árakat ígérnek és adnak, melyek majdum egyenlők a semmivel. De a mit ők nyertek, az nem semmi; hatvan—hetvenzseres ár ulti markukat, ha tudnak a vett tárgyon. S e mellett ők teljesen jogos alapon állanak, s ez a tragédia a delognak. Az árverezést vezelő hivatalos egyé-kénytelen átengedni a tárgyakat a legtöbbet — itt a legkevesebbet — igérőnek. S veszt az ily eljárás mellett nem csupán az adós, hanem a hitelező, a ki követelésének alig jut tizedrészehez. A követelések kielégítésének ily módja — mely nem elégít ki senkit, csak azokat, a kiknek keresetforrása a mások balszerencséje — nem felelhet meg a hasznosság és méltányosság igényeinek. Ezen az állapoton segíteni kell pedig annál hamarabb, minél jobban halad a vagyonszűkület anyagi romlása. Ma nagy városokban, különösen Párisban már találtak módot, hogy elejét vegyék annak a gazdálkodásnak, mely szabadságot vett könnyű szerrel, a legidegobb önzés eszközzeivel dusekálkodni mások vagyonában. Árverező-csarnokokat állítottak, a hol nyilvánosan, a nagy közönség részvéte mellett, mely a legfőbb ellenőrzője a visszaéléseknek, hajtják végre azt a műtétet, melyet nálunk titokban, csak a „beavatottak“ tudtával szoktak gyakorolni. A nagyobb nyilvánossággal fokoztatnék a közönség érdeklődése; a kilek valamire szüksége van, fogja tudni, hol keresse s az oly arczátlan ajánlatoknak, minőkkel az árverező banda most előállni merészel, bizony vége szakadna mindenkorra. Addig pedig, míg

bocsátat haladtak még előre, midőn Gertrud, ki néhány lépést előbbre ment, halk sikoltást hallott elsiklani Jeremyné ajkáról. Hátranézett hirtelen. Az orvos szívéből nevetett neje fölött, ki mint a megtestesült rémtület, úgy állt ott egy helyben, s aztán felocsúdva, lefelé akart indulni a hegyen, Gertrudot is felszólítva, hogy kövesse őt.

— Mi baj van? kérdezte Gertrud.

— Mi baj? kiáltott fel Jeremyné. Az, hogy a hegy tele van csörgőkigyókkal, s itt mindnyájunkat halálra fognak csipni.

— Nem igaz Trudka, ne hídje a mit beszélt, szólt az orvos, még folyvást nevetve.

Csak elbeszéltem neki, hogy a mult nyáron megöltek egyet itt, s ezt most mentesgült használja fel arra, hogy visszatérjen.

— Az mindegy, szólt a jó lelkű asszonyság, félelme dacára elnevetve magát.

Ha már volt itt egy, lehet második is még, s egy perozet sem maradok tovább e helyen. Eddig is elég rossznak tartottam az utat felfelé, s most gyorsabban lejutok, mint feljöttem.

Midőn az orvos látta, hogy neje el van határozva visszatérni, sietett elkísérni őt, Gertrudnak azonban odakiáltott, hogy az út egészen biztos, s kérte menjen csak tovább, de a tetőn várja be őt.

Gertrud megindult, az első pár lépés után óvatosan körülnézett, s a csörgőkigyókra gondolt; de az út oly tisztára volt kitaposva, hogy meggyőződött, miszerint nagyon

ez az intézmény, mely általában mindentűt tizvősenk bizonyult, nálunk is létre jön, sorakozanak a tisztességes elemek s tegyék lehetetlenné azt a privilegizált fosztogatást, melyet most folytatnak bizonyos körök. Ha ezek majd oly consortiummal állanak szemben, mely bár kevesebb arczátlansággal, de nagyobb tisztességérzettel — s egyenlő életrevalósággal egyengeti útját a törvényes eljárásnak, bizony nem sokára úgy szét fog robbani az a banda, mint a varju sereg, melyet egy jól irányzott lövés fölriaszt áldozatáról.

Gazdasági képek az Egyesült Államokból.

II.

Az amerikai egyenlőség. Az amerikai munkás oly önzet vezeti, melyenről a mi munkásainknak ítthon fogalmuk sincsen, először is jól tudja, hogy kenyéradó urával ugyanazon társadalmi fokozaton áll, ugyan azu körökben is mozog és miglen fellépése tisztességes, becsületes, — munkája a várakozásnak megfelelő, ép oly tekintélyben részesül, és ép oly magasan áll, mint a társadalom bármely osztálya, mindez okoknál fogva önzete, de egyszerűen becsületes is élénk, és nem engedi, hogy helyének vagy munkakerülésnek tartassék. Másrészt pedig azt is jól tudja, hogy ha ennyit vagy annyit végezni nem bír (és e részben ott igen szabatosan körülírt gyakorlati átlagok léteznek), főnöke a legközelebbi reggel egyszerűen zsebébe nyúl, kifizeti, és szorgalmas kéz után néz.

Mielőtt az amerikai partra léptem, mind ama cselekedeteket, melyeket az ottani társadalom osztályainak egyenlősége felett hallottam vagy olvastam volt, hajlandó valék tulzások tartani, de csak hamar tapasztalhattam, hogy ottan ma is, sőt alkalmasint századokra kihatólag csakugyan több tetteles egyenlőség uralkodik, a társadalom különböző foglalkozásu osztályai között, mint bármelyik európai államban.

Az atlanti partok nagy kereskedelmi városaiiban perzse, hol a világ kelete a nyugattal találkozik, hol lassanként a minden nézet és szokás beférkőzik, ott gyakrabban vehető észre egy-egy osztálynak a másiktól elzárkózása, vagy a lakosságnek európai rang és címek utáni vágyakodása, de az Unio szorosan vett förtötletén, még hajolhatatlanul vallja ki-ki, a hajdani honatyák „szabadság és egyenlőség“ elvét, és mi p. o. saját magamat illeti, állíthatom, hogy egyszer csinos, másszor a legegyszerűbb munkás öltözetben megfordultam a városokban, gazdagnak és viszonyt szegénynek tartattam esetenként, de mégis mindig egyforma, nyájias és a becsülettel jelelő bánásmódban és fogadtatásban részesültem, és úgy találtam, hogy ezen becsület odaát nem a hivatalos minősége határozza; mert legyünk bár kereskedők, fármerek, munkások, ügyvédek, az tökéletesen mindegy, ha csak a fellépés és viselkedés tisztességes.

De hogy is lehetne az egy országban másként, hol erély és tohetség által, minden alárendelt, elvileg a legmagasb állásokig kizárólag magát! gyakran vettem részt vagyonszámolóknál és megvendégeltetésben, mely alkalommal számos városi vendég, magas állásu szenator, congressusi tag stb. volt jelen, és ime, a selyemben öltözött nő mellett, talán a gazdasági munkás ilt mezei köntösében és semmi sem mutatott arra, hogy az utóbbi egyszerűbb kül-

járnak kell lenni, s következőleg biztos, s aztán csakhamar, a vidék szépsége leköttötte egész figyelmét. Nehány percznyi gyors gyaloglás után, elérte a hegy legfelsőbb csúcsát, s itt ismét egy erdőszéggel benőtt lapos téren állott, honnét megint, mint az előbb alápillantott, az áttörhetlen felhő tengerre.

Leült egy óriási fenyő aljához, levette kalapját, mert a gyorsmenéstől egészen felhevült volt, s kéjjel szíva be az üde hegyi léget, ismét az orvos által felbeszakitott ábrándjaiba merült.

Csak rövid ideig ült így, midőn könnyű zörejt riasztotta fel. Rögtön a csörgőkigyók jutottak eszébe, s ijedten ugrott fel. De mivel halk lélekzetvételhez hasonló zajt hallott, arra felé irányzta tekintetét, honnét a hang jött, s pár lábnyi távolságra egy férfi alakját pillantotta meg, ki a földön fektült s valószínűleg aludt. Óvatosan arra felé ment, s mielőtt arczát megláthatta volna, a nagy szalmakalapról s a fehérés fiútkörül reá ismert Phillips urra; aludt, vagy legalább úgy látszott, hogy alszik, feje karján pihent, szeméi le voltak hunyva, s egész alakja teljes nyugalomra mutatott. Gertrud megállt s figyelemmel szemlélte őt. Ezalatt egyszerre a férfi egész arca átváltozott. A békés kifejezést rajta ama bánatos kinyomat váltotta fel, mi első látáskor felkeltette volt részvétét. Ajkai megmozdultak, s egyszerre hangosan szólt vagy inkább kiáltott álmában: „Nem, nem!“ S a hányszor e szót kieltette, mindig hevesebben s szenvedélyesebben hangsúlyozta azt. Ekkor indulá-

soje, ruházata miatt kevésbé becsültötnék; de viszont már megemlítém, hogy az ottani munkás magát viselete és magatartása az ily elbánásra érdemes is teszi. Kisded korától hallja már, mi érték az illeemes magaviselet alatt, és p. o. csak hogy külsőségnél maradjanak, soha sem is fog szobába lépni, mielőtt ruháját és lábbelijét letisztította volna, vagy asztalhoz ül, mielőtt tisztára mosdott és illendően megfésülködött. Röviden mondva viselete gentlemannhoz illő, úgy neje mint nővére a lady nevet megérdemli, és ez okból, úgy ő, mint női tartozandói részestlnék a legmagasb állásu egyénekkel egyiránt a „sir“ és „madame“ megszólításban.

Vegyünk p. o. saját magam tapasztalása után, az esetet; — a potalmui fármon, ott tartózkodásom alkalmával. Egyik munkás társam egy Viscounsin farmer fia volt, a másik viszont egy hajóskapitány Maine államból; ezen pajtásom egyik testvére hasonló kapitány, egy másik pedig lelkes volt; — harmadik munkás collegám egy orvostudor családjához tartozott, az angol történelemben híres Hynton lordot pedig ősapjának mondhatta, és ezen ifjú barátom tehetsége és dícsvágya mellett igen lehetséges, egykoron ép oly magasra becsült állást foglaland el, mint hajdani őse, a nagy lord.

Kivonat a Budapesti „Közlöny-ből“

Árverések: A brassói tsvzk. Dragán György 950 ft. b. ingatl. augusztus 16-án — A segesvári jb. Wellmann Kata. 1319 ft. b. ingatl. jul. 22-én — M.vásárhelyi tsvzk. Kovács János 695 ft. b. ingatl. jul. 19-én — Brassói tsvzk. Gologán Mária 2500 ft. b. ingatl. aug. 12-én — K.vásárhelyi tsvzk. Nagy Lázár 302 ft. b. ingatl. augusztus 30-án Kolozsvári tsvzk. Kászonyi Corinna 2539 ft. b. ingatl. auguszt 24-én — Gynlaféhvári tsvzk. Antonovics Miklós hagyatéka jul. 30-án — A beszercei tsvzk. Gladner Johanna 1319 ft. b. ingatl. auguszt. 10-én — A déési tsvzk. Brandt Samu b. ingatl. szept. 9-én — Szilágysomlyói jb. Deák Nutz 800 ft. b. ingatl. auguszt. 25-én — Székely udvarhelyi jb. Józsa Imre 930 ft. b. ingatl. jul. 22-én — A kolozsvári tsvzk. Stances László 1091 ft. b. ingatl. auguszt. 23-án — M.vásárhelyi tsvzk. Belyán Lázár 1122 ft. b. ingatl. auguszt. 18-án — A szászsebesi jb. Vanca Pavel 787 ft. b. ingatl. szept. 12-én.

Pályázatok. A kolozsvári felsőbb leányiskolánál a természettudományi tanszékre tanári állomás Auguszt. 1-ései az iskolaszék elnökénél Szász Bélánál.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. július 16.

Lapunk t. előfizetőit tisztelettel kérjük, miszerint a jövő felévre előfizetéseiket idején megújítani sziveskedjenek.

Helyi hírek

— **Tisza Kálmán**, miniszterelnök ő nagyméltósága a ma reggeli gyorsvonattal utazott keresztül városunkon Sepsi-Szentgyörgyre. Kíséretében voltak Tarkovics osztálytanácsos és egy min. titkár. Gróf Eszterházy Kálmán főis-

tosan felkapta egyik karját feje fölé s aztán nehézkesen visszabocsátotta ismét a földre, s arczáról eltűnővén az izgatottság, halkan susogta ez egyszerű szavakat: „Oh kedves! épen mint egy fáradt gyermek, midőn anyja ölébe hajtja le fejét.“

Trudka mélyen meg volt illetődve. Elfelédte, hogy idegen előtt áll, csak szenvedő embertársát látta benne.

E perczben egy légy szállt le az alvó szép, nyílt homlokára, hirtelen fölébe hajolt s eltizte az alkalmatlan rovar, s a mint ezt tette, egy köny holt szeméből az idegen arczára.

Ekkor az felébredt, nyugodtan, minden gyors mozgás nélkül, s fél könyökére támaszkodva, felemelkedett s a zavarba jött lányának, ki összerezzen s tova akart sietni, megfogva kezét, nyájasan tekintett szemébe, s visszafartva őt, komoly hangon szólt:

— Gyermekeim, miattam ejtette e könyvet?

Gertrud csak szemével felelt, melyekben még most is ott csillogtak a részvét harmatgyöngyei.

— Azt hiszem úgy van, — folytatta mr. Philippis, — s teljes szívemből köszönetet mondok ezért kegyednek; de azt tanácslom, máskor ne ejtsen soha könyvet, ha egy idegenért; önmagáért is érezhet elég szomorúságot majd, ha eléri azt a kort, melyben én vagyok.

(Folyt. köv.)

pán és Gyarmathy Miklós alispán Bánffy-Hunyadig eléje utaztak a miniszterelnök urnak és vele együtt érkeztek Kolozsvárra. Az itteni indobáznál ő nagyméltósága kívánatára a hivatalos fogadtatás elmaradt s az tisztán magánjellegű volt. Minorich K. és Deák Pál főkapitányon kívül a városi kitünőségek közül többen voltak jelen az indobázban, kik magánuton értesültek a miniszterelnök átutazásáról. Ott láttuk Bokros Eleket, Ferencz József püspököt, Várady Károly tanfelügyelőt, Északi Károlyt, Szász Domokost, Nagy Béla kat. igazgatót, Silling Rudolft, közjegyzőt, Dobál Antal ügyvédet és a csendőrség erdélyrészi főparancsnokát Török Ferencz ezredesét egy őrnagy kíséretében, Midőn a vonat megérkezett, Deák Pál főkapitány rövid szavakban melegen üdvözölte a kiszálló ministert, ki a jelenvöltoakat nyájasan üdvözölve, az étterembe ment és elküldte reggelijét. Ennek végeztével, a legzöltyesebb bucsuvétél után, a vonat a jelenvöltoak eljenzéseit közt tovább rohogott.

— **Bret Hartenak**, a híres amerikai rajzírónak egyik legsikerültebb beszélyekjét közli mi Csarnokunk. A californiai élet költő feltételezőjének műveiből tudvalevőleg Belényesi Gábornak — városunk nagyérdemű reform. püspökének, Nagy Péternek — elsőrangú műfordításában bír többet irodalmunk. Jelen beszélyke némileg ellát ironicus hangjával Bret Harte reudese humorától, illetőleg e humornak egyik újabb árnyalatát oldalt mutatja. Az őstermesztet keretbe foglalt tárgya a szabad egalnak teljes aromásával van körülveve a nagyevűl rajzírónál s általunk közötti műtven is legkedvesebben jelenkezik az a sajátos zamat, mely minden alkotására úgy rá nyomja egyéniségének speciálisát. Olvasóinkat többször részcsitjük majd abban az élvezetben, minőt csak Bret Harte olvasásából merithetni.

— **Mátyás király emléke.** Tegnap számunkban említett értekezlet, a legintelligensebb közönségből, Sámí László ur előklete alatt, az iparkamara helyiségében folyt lo. Az értekezlet eredményét a következőkben foglalhatjuk össze. Elhatározott annak pontos, bites megállapítása, vajjon csakugyan a közbít szerinti házban született e dicső királyunk? Elhatározott továbbá az épületnek lehető jókarba állítása, s annak culturrela fordítása: a mennyiben az előbbeni pont inkább csak formalitási szabadság, a határozatnak eme része a legérdekesebb, legutósebb; — említtük, mennyire rossz karban van az a jelenleg katonai kórház. A bizottság maga is csak az utóbbi pontnak keresztültvitole, illetőleg a szükséges költségvetés végrehajtása után szándékozik tizetesebben foglalkozni a szobor eszméjével.

— **Kolozsvár és a művészet.** Előbbeni hírtünkkel kapcsolatosan, egy nem érdektelen körülmény felémlesztést tartjuk szükségesnek. Városunk csinos városnak áll hírbén; s valóban a természet mostohasága ellen nem is panaszkodhatunk. Utcáink sugározása, kisebb-nagyobb tereink fekvése olyan, hogy megelégedhetünk vele; de tán épen az a baj, hogy nagyon is megelégszünk vele. Utcáinkat végre befásították, bár oly csenevész csemetéket lát nyomorogni az ember, minőt legfőlebb nagy városokban várná. A régi, püpos, csámpos kiálló házíkok mellett időről-időre csak emelkedik egy-egy újmodi, díszesebb lak. De csin-érzéklet nem sokat észlelheteg egyébiránt; művészi érzékről beszélni is kár. Az az egy pár templom oly furcsa tornyot kapott, mintha ócska kantusos embernek dugnának új divatu kalapot fejébe. A piaci templomot valóságos czigánysátrak környezik, csömöröző bódék stb. stb. Szohol az egész városban szobrot nem talál, kivéve azt az otromba statuát még otrombabb relíefjeivel: hogy nem dugták el régóta a muzeumból! Az az van még is egy szobor, legyünk igazságosak: mi is szeretjük a művészetet; uncs-e ott a Széchenyitörő a Széchenyi szobra? Hol? hát fent a kút tetején! Sőt tegnapl vádunkkal szemben, ki kell emelnünk kegyeletünket is. Azt mondtuk, hogy Mátyás király szülőházát nem ékíti emléktábla. Vádnak csak tudatlanságból eredt; azóta láttuk, hogy van emléktábla, nem ugyan magán a házban, mintsem az átellenen. Ott olvashatók, tessék megtekinteni, fekete táblán, díszes fehér betűkkel: „Kávéház Mátyás királyhoz.“

— **A magyar nyelvű pöttanfolyma**, mely a vallás- és közoktatástügyi m. kir. miniszter ur f. évi 1416 számú rendelete értelmében városunkban e. f. július 11-én vette kezdetét, jelentkezett összesen 103 nem magyar ajkú néptanító. Ezek közül az illető kir. tanfelügyelők ajánlatára, a kellő igazolások mellett, felvétetett 98; mai napig (jul. 16-ig) megjelent 79; az pedig: a) Kolozsmegyerből 3 német (szász), 15 román. b) Torda-Aranyos m. 12 román. c) Szolnok-Doboka m. 14 román. d) Beszerce-Naszód m. 11 német, 6 román. e) Maros-Torda m. 2 német. f) Kis- és Nagygyéküllő m. 3 német. g) Hunyadmegyeből 1 román. h) Szebenmegyeből 12 német 8. tankertületből összesen = 31 német (szász), 43 román néptanító. A begyűlt tanítók a kir. tanfelügyelő és a városi hatóság gondoskodása folytán, az illető iskolai előjárások engedélyével, a városi, polgári és I. községi népisiskolába, meg a lutheranus iskolába szállásoltattak el. A szükséges ágyneműket, a városi tanács megkeresésére, a katonai parancs-

Hirdetés.

A kolozsvári m. kir. Ferencz József tudomány-egyetem 1881/2-ik tanévi fűtésére szükségeltető 800 köbméter tüzelési fa beszerzése engedélyeztetvén; vállalkozni szándékozik értesítettnek, hogy folyó évi július hó 26-ig az egyetem udvarára mutatóványkép két méter széles, két méter magas és egy méter hosszú, jó minőségű — egy szakaszba — kapocs és karók közé rakandó, 4 köbméteres tüzi ölfát szállítsanak be, s ugyanazon napra a minta szerinti 4 köbméteres tüzi ölfát határozott árárt, mennyiért az egész tüzfűtő mennyiséget teljesen beszállítva, szabályosan összerakva előállítani hajlandók — szabályszerű írásbeli zárt ajánlatba (offertbe) téve az egyetemi gondnoki hivatalhoz beadják.

Az ajánlatok felbontására és tárgyalására s a vállalati szerződés megkötésére határnapul — Kolozsvárt, az egyetemi épületbeli 17. számú gondnoki irodában folyó évi július hó 27-ke délelőtti 9 órája tűztetik ki; ezen tárgyalásra egyszersmind a fenn írtak értelmében vállalkozni szándékozik ezennel meghívtnak.

Minden egyes zárt ajánlat o. értékű 50 frt bántpénzzel látható el.

Kolozsvárt, 1881. július hó 14-én.

Láposy Márton,
m. kir. e. gondnok.

(330) 1—2

Első és legnagyobb butor raktár DUHONY JÁNOS-nál

Kolozsvárt, a Redoute (vigadó) épületében.
Kolozsvári butor gyártmányainak és minden ezen szakmába vágó cikkeknek nagy raktára.

Főraktára nádfonatu fa- és vaskeretű butoroknak.

Dus választék Paszomány munkákban, vég vagy meter számra.

Különböző nagyságu lőszőr madrácz és szünyegek választékos raktára.

Van szerencsém a n. érd. közönség figyelmébe ajánlani, miszerint raktáromban mindenemű asztalos, esztergyályos és kárpitos munkák franczia divatlapok mintája szerint készletben találhatók és megrendelhetők minden szakmába vágó megrendeléseket felelősség mellett elvállalok, ugy szintén csak butorokat átalakítok.

Mindenféle álló, függő és asztali tükrök, butorkelmék, ágy- és asztalterítők, a legelső gyárakból dus raktárom van.

Elvállalok

minden rangú menyasszonyi butor kelengyezéseket, irodai berendezéseket és végül butor himzéseket a legutányosabb árakban felelősség mellett.

Ugy helyi mint vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítenek.

Midőn ezen nagy raktáram egyes kiválóbb cikkeit a n. érd. közönségnek felsorolom, teljes tisztelettel kérem az eddigi, éveken át engem megtisztelő bizalmokra ezentúl is érdemesíteni

Kiváló tisztelettel

Duhony János.

(436)

73—100

GYERMEK-SZAPPAN Reithoffer és Neffé-től Bécsben

Jóváhagyva az „Ált. osztr. gyógyszerészeti egyesület” Laboratoriumának főnökségétől
DR. GODEFFROY RICHÁRD úrtól
és hosszabb használat alapján ajánlva: az alsó ausztriai szülők és jelenleg házak igazgatóságától, továbbá

DR. FRIEDINGER

a Szt. József gyermek kórház igazgatójától,

DR. GUNZ

cs. kir. tanácsos és a Szent Rochus kórház igazgató. Penczingben

DR. CAJET. FÜNKH cs. kir. kastélyorvos és

DR. ALOIS MONTI TANÁR uraktól.

Ezen gyermek-szappan a legfinomabb legtisztább és oly nyers anyagokból állítatik elő, a mely zsíros és szelid habot képez, a bőrre életileg hat és azt puhává, bársónyszerűvé teszi, ennélfogva gyermekek leggyengébb korától kezdve, sőt felnőttek részére is mint a legjobb bőrgondozó szer alkalmas.

Gyári árak

Szagatlan négyzet alakban 1 csomag 6 darabbal 1 frt 80 kr.
Szagotlan, tojásdad alakba, Rózsá, pézsma, ibolya, mandula és Ylang-Ylang szagúak 1 doboz 3 darabbal 1 frt 75 kr.

Raktár: Bécsben

I. Seiler-gasse 9 és VI. Mariahilferstrasse 117.

Ezenkívül kapható legjobb gyógyszerész uraknál.
Levélbéli megrendeléseket kérjük a Gyárnak, Bécs, Mariahilferstrasse 115. intézni.
(318)

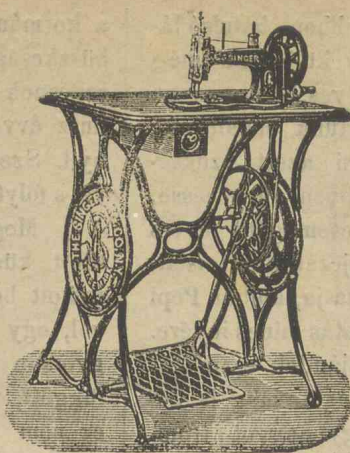
3—6

Alsótest sérvszervenődeknek.

G. Sturzenegger, Herisbaun (Schweiz) sérvkötését a legjobban ajánlja. Ezen kötés nem tartalmaz semmi fém káros anyagot s győzt meg az érzékeny sérvsűrűségeket, ugyinté anyabetegeket is. Edényekben kapható, használhatóságuk leírása mellett 3 fl. 20 kr. úgy G. Sturzenegger, valamint az utó megjelölt raktárak által. Számos bizonyítványok, tartalmukban a következőkhez hasonlóak, bárki által nálunk beláthatók.

„Azon lenő s. melytől én szíves volt küldeni a benne helyezett bizalmat teljesen igazolta. Azon fűdalnak, a melyek voltak, annak használata által, minden váratlanosan felgyorsított, és lassan, de biztosan ment előre a sérv gyógyulása.”
Wienburg. Béla Ferencz.

Kapható Budapest: Pataky Károly gyógyszerésznél Nagy-Korona-utca 23. sz. Temesvárt: Tarczay „Maria hilt”-hez címzett gyógyszerésznél.
(260) 5—10

A VILÁG ELSŐ ÉS LEGNAGYOBB VARRÓGÉPGYÁRA: THE SINGER MANUFACTURING Co.

NEW-YORKI

varrógépei rendkívüli munkaképességük, jószáguk s tartósságuk miatt az összes varrógépek közt, mint a legkiválóbbaknak bizonyultak be, mi nemesak több mint három millió vevő és érdek nélküli szakértők által ismertetett el, hanem még több mint kétszáz legmagasabb érdemű, de kiválóan az évről-évre növekedő forgalom által bizonyítottak, mely egyedül az utolsó évben 538,609 varrógépre, tehát minden üzletnapban több mint 1700 darabra emelkedett.

Ezen tények hangosabban szólnak bármily ajánlásnál, s legjobb bizonyítékul szolgálnak az eredeti Singer varrógépek feltűnő mulhatlanságáról.

Csak úgy valódi, ha a gép a bejegyzett védjegyen kívül, a karján a teljes czéget: „The Singer Manufacturing Co.” viseli és alant látható „Neidlinger G.” aláírással ellátott jótállási okmány (Certificate) mellékelve.

NEIDLINGER G. Kolozsvár, 5 — belközép-utca — 5 szám.

The Singer Manufact. Co.
NEW-YORK.

Fol.

No.

CERTIFICATE.

The Singer Manufact. Co.
NEW-YORK.

Chief Office New-York, 34 Union Square.

We, the Undersigned, Singer Manufacturing Co. do hereby certify, that the accompanying Sewing Machine bearing above Number, is constructed in our Manufactory and shipped to our General Agent for Russia, the North and Middle of Europe, Mr. G. Neidlinger, Hamburg.

We further state, that our Machines can only be had in Russia, the North and Middle of Europe through Mr. G. Neidlinger or the Agents appointed by him.

The Singer Manufacturing Co., New-York.

General-Agent for Russia, the North and Middle of Europe.

G. NEIDLINGER.

EDWARD CLARK, President.

Philadelphiai nemzetközi kiállítás bizottsági bírálata:

Egy kiváló minőségű családi, varrógép melyben a legtöbb czélirányos gépészeti találmány van összpontosítva; mely találmányok a különböző részeknek pontos járakölcsönöz; szerkezeti egyszerűség, kivélti szilárdság s a munkák kitűnősége s az egész együttes tökéletessége.

GASKORN A. T. vezérigazgató.

HAWLEY J. R. elnök

ASCHER MAYER titkár.

Az észak-amerikai egyesült államok százas bizottsága.

Az ifjúság szépségét a legkésőbb aggkorig megóvni, minden hölgy főfeladata,

mely kiválóan feltételezi a bőr legdugosabb ápolását. Ennek tiszta és gyöngéd megtartása, időmítés és frissítés, foltok eltávolítása, szőpő és minden bőrsenny eltávolítása, ugymint különösen a ráncok és redők azonnali és tartós megsemmisítése, kiválóan eszközölhető az annyira kitűnő, hatásában meglepő

RAVISSANTE

du dr. Lejosse & Paris

hivatalosan megvizsgált egyetlen ártalmatlan bőrápoló szer által. Paris, London, Bécs, Budapest elegáns hölgyvilágának legértékesebb toaletto tükre a fiatal kor frissességét az agykorban való megtartás társ: egyszerűen jónak bizonyult, és mint első szőpő: szőpő egy hölgynek pipere: „A” őt sem szabad hiányoznia.

Egy nagy eredeti üveg ára 2-50

Egy kis eredeti üveg ára 1-50

(használati utasítással).

Ravissante szappan

a legjobb és leghíresebb illatos mosó szappan a bőr szépsége és javítására. Használata után a bőr bársony finom lesz, és igen kevéssé száraz tart meg. — Sokáig tart és ki nem szárad, a ki egyszer megkísérelte, az soha többé nem használ más szappant.

Egy doboz (3 db) ára 1 frt 35 kr. egy db. 50 kr.

Ravissante arczpor.

A párisi és londoni hölgyvilág: valamint a legtöbb művésznek legkedveltebb arczpora. Mindazon t. hölgyek kik egyszer használták, meggyőződtek, hogy a POUDE RAVISSANTE felülmúlhatatlan

lan, igen jól tapad, láthatatlan, és természetes üdéséget ad a bőrszínnek tehát legjobban ajánljuk.

Nagy doboz ára 1 frt. Kisebb 60 kr. fehér vagy rózsaszínű.

Felül mulhatatlan és teljesen ártalmatlan a

RAVISSANTE FOGPOR

mely a fogakat hófehérre tisztítja, odvasodástól és bűzösödéstől megóvja.

Saymentes semlegesítő, vízben oldó alkatrészekkel bír, a fogak tökéletes tisztítását lehetővé teszi, s azok mellett természetes színeket és fényeket megtartják, és sem vegyileg, sem erőművel nem lesznek megváltozva: a könnyűvérző foghús természetes erejét megkapja a száj pedig kellemesen füllesz frissítve. Egy doboz ára 50 kr.

A ki szép és egészséges fogakat óhat, a győződjk meg mihamarabb egyetlen kísérlet által, hogy mily kitűnő, majdnem csodálásra méltó hatású a

Ravissante-szájvíz.

Minden savaktól mentes, s a fogak ápolására legalkalmasabb éltető és balzsamos növényanyagokból készíve. — Általa a foghús megerősödik, a fogak zománca ápolva, a rothadás elkerülve lesz. 10 csepp elégséges belőle egy kortyvízzel, mely vegyülékkel a fogak bevégzett tisztítása után, a száj jól kiöblített és soha sem kellend fogfájásban szenvednünk.

Nem létezik más készítmény, mely mindennapi használatnál oly hasznosíthatlan jó eredményt biztosítana a fogak szépségére és fentartására nézve, mint a Ravissante szájvíz, mely a fogakat oly veszélyes fogkölerakodását, és a szájaknak a legkellemesebb frisséget és üdéséget kölcsönözi.

Egy eredeti üveg ára 1 frt.

Valódi minőségben, nagyban és kicsinyben kaphatók a központi főraktárban

Schwarz Friderika, ilatgyógyszertárában

Budapest, városházter 9. szám, „Harris-bazár”.

Levélbéli megrendelések a pénz beküldése vagy utánvétel mellett postafordultával teljesítenek.
Raktár Kolozsvárt: Valentini Adolf, és Biró János gyógyszerész uraknál és a legtöbb vidéki illatszer- és gyógyszertárakban.

cs. kir. oszt. szabadalommal

és

porosz királyi ministeri jóváhagyással.

Dr. Borchardt illatos növény-szappanya 30 év óta tapasztalt legjobb mosó-szer. szőpő és egészséges bőrként a fenttartására, csomagcskáiban lepecsételve 42 kr.

Dr. Koch növény-cukorkái, ismert jelessegi házi-szer, hűlés, rekedtség, nyálkásodás és torokkarcolásnál stb. 70 és 75 kros eredeti dobozokban.

Dr. Béringuer fogycók-hajolaja a haj és szakál tisztására és fenttartására, 1 palack ára 1 frt o. é.

Dr. Béringuer növényi hajfestő szőpő valódi fest fekete, barna és szőke színe; teljesen fűszerrelve kefével és csészével 5 frt.

Dr. Béringuer zamatos koronaszőpő értékes illat- és mosóvíz, mely az életszerveket erősíti és üdíti; eredeti palackokban ára 1 frt 25 kr. és 75 kr.

Dr. Lindes tanár növényi ruacsenőse, a haj fényét és ruganyosságát fokozza s egyszersmind az oldalhaj összetartására is alkalmas; eredeti darabokban 50 kr.

Valamennyi fentebbi cikket, mint feltűnő tulajdonságuk által dicsőreteresen bebizonyított tárgyak valódiságukért jótállással kizárólagosan kaphatók: Kolozsvárt: Wolff J., Biró J. gyógyszerészeknél és Dietrich S. kereskedésében. Valamint Besztercén: Fleischer Rudolf, Kelp Frigyes. Brassóban: Schuster Carl L. gyógyszer. Jekelius Ferd. gyógyszer. Földvár: Nadler Pál, Kézdi-Vásárhely: Fejér Lukács, M. Váshely: Huttler Károly. Medgyesen: Breckner C. Nagy-Szebenben: Stengel S. gyógyszer. W. P. Morscher, J. B. Misselbacher. Segesvárt: J. B. Teutsch B. József. S. Szt. Györgyön: Csutak Péter és fia. Szamosvált: Placintár Dávid gyógyszer. Szász-Szeben: Reinhardt J. K. gyógyszer. Tordán: Trajanovics Ede gyógyszer. Székely-Udvartól, Nagy-Solymosi Koncz János Adrás gyógy. urakl.

Övünk: hamisításoktól, nevezetesen dr. Suin de Boutemard fogcőpé és dr. Borchardt növény-szappanya hamisításától, melyek különféle t. cz. közönség rászédésére számított elnevezések alatt hamisítók által hoztak forgalomba. Több hamisítót ítél már el a törvényszék igen érzékeny pénz-büntetésére.
(552) 10—20

RAIMOND és TÁRSA Berlinben,

cs. kir. szabadalmak tulajdonosai és gyárosok.

Tanács és segély azok részére,

a kik látgyengeségben szenvednek és nevezetesen megerőltetett tanulmányozás és túlzott munka folytán a szemnek ártottak

Ily koromtól fogva azon szenvedélyes tulajdonal bírtam, hogy a csendes éjjelet tudományos munkálatokra használtam. Ugy ezáltal valamint a számos gyengítő Optikai és számtani dolgozatok által látóerőm annyira meggyengülték miszerint féltem kellett azoknak teljes elvesztésétől annál inkább a mivel szemem folytonosan tartó gyúlásban voltak a mely gyúlás számos évek multával is a leggyakorlatibb orvosok kezelése mellett sem akart engedni. Ezen szomorú állapot közepette sikerült egy szert találnom, a melytől én több mint 40 éve a legkiválóbb sikerrel használok. Nem csak, hogy a nevezett gyúlás teljesen elhárított, hanem szemem élessége és ereje is vissza tért ugy annyira, hogy most koromban is szemüveg nélkül a leg apróbb betűt olvashatom és mint ifjú koromban a leg helyesebb látóerőnek örvendek. — Azon kedvező kísérletet másoknál is alkalmaztam melyek között olyanok is találkoznak kik azelőtt, a legerősebb szemüveggel fellegyerkezve, alig tudták tüzet dolgoikat végezni! azonban a szemek folytonos használata folytán szemüvegüket eldobhatták, miután előbbi természetes látóerőjüket vissza nyerték. Ezen mosószert egyillatos esszencia melynek alkotórészeit az édes kőmőnyő növény képezi. Ugyan ez nem tartalmaz sem draszticus sem bódító még kevésbé fém vagy más ártalmas alkotórészeket és Erdélyben valódi minőségben kapható J. B. Teutsch ur által Segesvárt. Nevezett nagytüvegét 2 frt. 40 kr. a kisebbet 1 frt 80 kr. küldi használati utasítással együtt. En tehát ajánlom a szenvedőknek, hogy az Essentiát csak innen hozzassák miután egy üveg hosszas használatra elégséges, ugyan is abból egy kevés, vízzel vegyítve tejszerű folyadék képez, melyet este reggel vagy gyengítő munka után a szemkörnyékre megnedvesítették. A hatás szerfelet jótékony és üdítő és egy-uttal a bőr színt üde állapotba hozza és tartja. Nagy örömmre szolgál land ha különösen azoknak lesz segítségére, ki: az igazság világáért fáradozóknak törekvés folytán, saját szemök világát veszélyeztetik. Talán ezen szemek használata mellett, fájdalom! az i. közt lábra kapott szemüveg borozása is nélkülözhetővé válik miután az a legtöbb esetben a szemet inkább rontja mint javítja. Szem üveg csak a szem szervezet hibás jelenlétének lehet hasznos, de nem egészséges vagy gyengült szem erősítésére;

DR. ROMERSHAUSEN.

A hírneves ösmert Dr. Romershausen féle szemvíz készletben van és pedig:

1 kis üveg 1 frt 80 kr. 1 nagy üveg 2 frt 40 kr. o. é.

J. B. Teutsch raktárában Segesvárt.

Viszont eladók nagyobb vásárlásnál megfelelő engedményben részesülnek

(94)

6—8